

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Romana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67277](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67277)

PROVINCIA ROMANA.

NUMERAVIT hoc anno Romana Provincia si domum Professam excipias Socios ferme sexcentos. Tyrones in album reulit unum & triginta: ex quibus decem domesticis officijs reliquis studijs optimarum artium addicendi.

Duodecim in caelestem provinciam a supremo Imperatore translatos, ut sperare fas est non tam amulit quam premisit pro susceptis in hac sacra militia laboribus immortalibus premijs afficiendos. Atq; ut ex praescripto sub unum aspectum simul numerus omnium distincte initio constitutur qui in singulis Collegijs versati sunt primum quidem ad Romanum pertinere ducenti quadraginta septem nam in ipso Collegio sicut Sacerdotes 40. ex quibus undecim ferme alij aliarum disciplinarum Professores cuncti tamen Praeceptores tres ac viginti hoc est Grammaticae Professores octo quorum terni in tertia seu infima & in media schola utraq; ob discipulorum ingentem numerum triplicata binij in suprema item gemina docent. In Humanitatis vero classe geminata binij duo in vna classe Rhetorices matutino alter tempore alter pomeridiano Professor vnus Mathematicae tres Philosophiae Ethicae vnus Christianorum officiorum duo.

ribusq; respondit, vt merito in numerū Patrum nascentis Societatis referri posse videatur. Illud vnum (vt alia taceantur) argumento sit, quod homo id ætatis confessionibus audiendis ad supremam vsque ægrotationem, multam operam daret assidue: & quum Deo atq; hominibus satisfaceret, sibi tamen nunquam satisfaceret. Paucis enim ante obitum annis, impetrata precibus potestate ad rudes in pagis iuuandos, magna animi alacritate, contendit; quumque inde reuersus in quartanam febrem ac diuturnam incidisset, ea tamen liberatus, adhuc potestatem ad oppida pagosq; redeundi flagitauit. Qua illi merito propter ætatem, viriumq; imbecillitatem denegata, & si missionis labore caruit, fructu tamen piæ voluntatis, modestiæq; non caruit. Atq; hæc de tanto Patre, deq; domo nostrum omnium parente dicta sint. Alia enim quæ de matutinis, vespertinisq; concionibus, de Sacramentorum administratione, de illius templi celebritate ac frequentia, de trium Sodalitatum B. Virginis pietate, deq; alijs huiusmodi rebus, etsi permulta, nec ea vulgaria dici possent; omnia tamen quod communia & similia superiorum annorum videri possint, silentio prætereuntur.

COLLEGIUM ROMANVM.

PRIMUM quidem quæ de domestica morum studiorumq; disciplina ad socios proprie pertinent, quippe non ignota, sileantur; quæ tamen, Dei beneficio, secundum cursum, vt superioribus annis, tenuisse visa sunt, aut etiam fortasse secundorem. Deinde verò, vt paucis attingantur quæ sunt in externis officiis derivata, binè in sexdecim Urbis templis, quini

COLLEGIUM ROMANVM.

quini in diuersis ædis nostræ professorū Sacellis, diebus fe-
 stis, Christianæ doctrinæ capita enuclearunt. Ad compita,
 ad valetudinaria, ad carceres iuerunt alij concionandi
 causa supra viginti, quatuor itidem ad Sacrarum coenobia
 virginum. In his Societatis nostræ muneribus vt commu-
 nia taceantur, pauca quædam ex præcipuis perstringen-
 tur. In quadam Paroecia die assumptæ in cœlum Sacro-
 sanctæ Deiparæ sacro, instituta Sodalitas eiusdem Beatif-
 simæ Virginis. Dum leges promulgarentur, in quibus erat
 prima, vt singuli semel totius vitæ noxas expiarent; ex ijs
 qui nomina dederunt, vir iam quinquagenarius, aut etiam
 grandior, cœlesti quadam lætitia gestiens, expectare non
 potuit, dum ceteræ leges omnes recitarentur: ergo magno
 animi sensu, socium nostrum seducit, procumbit in genua,
 manus illi osculatur, illum diuinitus propterea missum esse
 confirmat: se enim iam diu idem illud optasse: rationem
 inire nescisse: ad eam rem opem & consilium petere. Id
 quod est actum, tanto eius bono; vt is & nostros prædica-
 re non desinat, & domi suæ Patrifamilias concionator ef-
 fectus, siquid forte cuiusdam domesticorū aduersi contige-
 rit, ad eam crucem de manu Domini æquo animo susci-
 piendam cohortetur. Alter ex nostris dum pueros ad Ca-
 techismum opperitur in templo, plebeium hominem,
 quem diu multumq; laborans, nullis rationibus adducere
 potuerat, vt inimico iniurias condonaret, defixis tandem
 humi ante ipsum genibus, ita flexit, vt is etiam obortis la-
 chrymis odium deponeret, atq; animum confessione, quam
 diu propter odium distulerat, expurgaret. In quadam
 publicam custodiam Rosarij B. Virginis pia consuetudo
 inducta, quotidie, alternis choris, clara voce, more psallen-
 tium, recitandi; Poenitentia & Eucharistia sacra mysteria
 diebus solemnibus, in eundem ex eadem prauis quidam mo-
 res in audiendo præsertim Missæ Sacrificio, offensionesq;
 sublatæ: confirmati animi damnatorū ad supplicia suis de-

lictis debita, vt Christianos decet homines, perferenda, Porro de perceptis è Scholis animorum fructibus illa videntur scribenda præcipuè. Nobilis adolescens è nostris Auditoribus ab æquali socio grauitè vulneratus, non ante adduci potuit, vt in lectulum corporis vulnus curaturus ascenderet, tametsi diu, multumq; à domesticis, atq; à Medicis rogatus, quàm Ecclesiæ Sacramentis animo faceret medicinam. Alius summis precibus à Magistro contendit, vt se vel in fontem publicè in gymnasio cederet; cumq; ille negaret, nisi nocentes plecti solere, hic verò vrgere vt aliquam se plectendi occasionem Magister arriperet: cupere enim se aliquid, Dei causa, pati: propter quem nihil dum esset aliquando perpeffus. Idq; non dicis causa, sed ita ex animo, eoq; fletu flagitabat, vt Magistro quoque lachrymas eliceret.

ET quanquam in templo Collegij non nisi Auditorum nostrorum ferè Confessiones excipiuntur, quorum non pauci quintodecimo, atq; octauo quoq; die sua sponte id efficiunt, multi præcedentium quoque annorum maculas eluunt: nonnulli tamen interdum ex alijs extra ordinem audiuntur, siue id precibus impetrent, siue aliquando nominatim Sacerdotem confitendi causa deposcant. In his vir quidam nobilis, ætate prouectus, qui & magnas res gesserat, & multa erat expertus, tandem res humanas pertæsus cepit melioris vitæ constituendæ consilium. Itaq; superioris ætatis confessione magna vi lachrymarum peracta, simul se penitus, totumq; Deo tradere in aliqua familia religiosa decreuit. Scholæ tamen ipsæ quoq; nonnullos nostræ Societati, multò plures diuersis aliorum Religiosorum ordinibus tribuerunt: quorum certum numerum inire non licuit.

MENSE Maio Serenissimus Archidux Austriæ Ferdinandus ad Lauretanam ædem, pietatis ergò profectus, priuato propemodum comitatu, Romam venit. Vbi, pro suo

fuo in Societatem nostram studio, apud nos in domo Probationis, vt infrà dicitur, octo dies diuersatus, Kalendis Iunij in Collegio nostro coenare non est grauatus. Sub finem igitur pomeridianæ Scholæ, magno discipulorum plausu, Gymnasij templum ingressus, sacrámq; Eucharistiam piè veneratus, inde in Bibliothecam Collegij sanctiorem, tum in aulam ampliorem Collegij deductus est. Ibi, in perampla nostrorum aperto capite astantium corona, ipse quoq; etsi ad sedendum inuitatus, consistere, & quidem detecto capite tamdiu voluit, quamdiu oratio de eius laudibus ab vno è Rhetoricæ Magistris est habita: cui statim Princeps optimus paucis hisce verbis modestè respondit: Ego verò semper adhuc Societatem protexi, sempèq; protegam. Cæterùm multa de me dicta sunt, quæ vestræ in me benevolentia potius quàm meis promeritis videntur esse tribuenda. Ad hæc P. Rectori pauca pro tempore dicenti: Volo, inquit, dare manum more Germanico. Accurrit illicò à P. Rectore accitus orator. At eo ipse non contentus, cæteris etiam voluit manus amicè porrigere; ergo singulis accedentibus, ac sese, vt par erat, demittentibus, ipse quoque se quàm maximè demittebat. Inde in alteram aulam longiorem, arctioremq; traductus, vbi fuit aliquantisper spectandis Emblematis, legendisq; de suo ad nos aduentu versibus oblectatus, ad coenationem venit. Super coenam est à Nostris viginti Linguarum generibus collaudatus. A coena perhumaniter cum Patribus propè vsq; ad primam noctis horam collocutus, Rheda facibus prælucentibus se ad ædes easdem nostri Nouitiatus recepit.

A C de rebus quidem domesticis hæctenus, siue etiam Urbanis, quæ ad Collegium spectare videbantur. Iam verò vbi de suburbana messe, aut etiam paulo remotiore fuerint pauca de multis exposita, ad alia Collegia venietur.

MISSIONES TRES EX
COLLEGIO ROMANO IN
Latium & Campaniam.

RES hoc anno Pontificis Max. iussu Missiones institutæ ad finitima loca diuersæ. Ac primum quidem ad suburbanum agrum, & ad vicina Latij oppida, æstate propè ineunte, duo è nostris Sacerdotibus excurrerunt, atque adeo ad Pastorum caulas, quæ sunt in suburbano quamplurimæ; ex quibus non exigui animorum fructus reportati, confessionibus audiendis, rudibus edocendis, alijsq; Societatis muneribus obeundis. Vt Pastores ipsi mirarentur tantos à Nostris hominibus labores, æstiuis præsertim caloribus, nulla mercede proposita, vtrò ipsorum causa suscipi: ac propterea ingentes tum ipsis, tum Pontifici Maximo gratias agerent, qui pro sua in vniuersum Christi gregem prouidentia, ipsorum quoq; meminisset. Nec defuerunt, qui odia, similitatésq; deponerent, qui improborum consuetudines abijcerent, qui Pœnitentiæ mysterium frequentare statuerent, qui pudica & pia cantica (pueri præsertim ac puellæ) profanis omissis, impurisq; concinerent.

DVO item alij alias Campaniæ oras & oppida peragrarunt. Agendi ratio vt semel proponatur (quoniam erit id scitu fortasse non minus vtile quam iucundum) erat huiusmodi. Simul atq; ad Curiam quampiam, siue Parœciam ventum erat, primum quidem Christum Dominum in templo venerati, Parocho sui aduentus consilium exponebant: deinde verò, ab eodem data potestate, atque adeo ipso plerumq; comitante, in oppidi forum procedebant: ibi si quos forte offendissent, ad Confessionem & ad Indulgen

dulgentias à Pontifice Max. allatas inuitabant, postridie mane super Missæ Sacrificium promulgandas. In plerisque locis, eodem die ad primam aut alteram usque noctis horam confessiones audiebantur. Postridie mane ubi illuxisset, res diuina fiebat, dato persæpe signo, ut ad concionem solet. Ergo ad aram ipsam post Euangelium recitatum, Indulgentijs enunciatis, nonnulla præterea capita, alia tamen alibi, prout Parochi monuerant, attingebantur: nempe de Sanctissimæ Trinitatis & Incarnationis mysterio, de Sacrosancta Eucharistia, de Pœnitentiæ, Confessionisque necessitate atque integritate: de Indulgentiæ fructu, de festorum dierum cultu, de obseruantia erga Sacerdotes animarumque Pastores, deque alijs generis eiusdem, quatenus populi rudis incitiam postulabat, quo facilius deinde singillatim confessiones, ac fructuosius audiebantur, quas huiusmodi capitum explicatio publicè præcessisset. Multis in locis non modò ad aperiendam nostris conscientiam, priuati quique è populo, sed etiam Magistratus & Clerus, atque adeò ipsi Parochi confluxebant. Et quamquam nusquam fermè per tempus liceret omnes audire; ubique tamen curatum, ut quibus maximè necesse esset, fieret satis: reliqui à Parochis audirentur. Tanti verò fiebant ad confessionem ubique concursus; vix ut ad canonicas horas recitandas satis temporis permitteretur. Et nemini quidem Nostri graues esse, neque priuatim, neque publicè uoluerunt: prohibere tamen alicubi nequiuere, quo minus publicè sumptus necessarij Parochis ad nostros alendos suppeditaretur. Porro ipsi Parochi eorum aduentum sibi pergratum fuisse tum verbis, tum re ipsa declararunt. Ita sex lustratis oppidis, ad Urbem, cui iam Ciuitati Castellanae nomè, peruenere. Vbi à Reuerendissimo Episcopo Andrea Longo perhumaniter accepti, atque adeò rogati, ut in sua quoque Diœcesi eadem obire munera pergerent, ab eodem ad Parochos literas acceperunt. Et sane, quod se No-

stri ad Ordinarium ante contulerint, non parum ad animarum salutem in ea Diœcesi procurandam interfuit: eoque gratior hæc profectio, atque vtilior omnibus accidit, quod nunquam essent antea Nostri ad ea loca profecti: quæ tamen hac opera maximè indigere videbantur. Ergo eadem ratione vndecim huius Diœcesis, vt sena prius Latij, oppida perlustrata. Porrò ex hac vniuersa expeditione illi videntur præcipuè fructus esse percepti: Primum quidè, quod ita res grata omnibus, vt supradictum est, etiam Parochis fuit: ijs præsertim ad quos Nostri tum primum venerant, vt passim & Pontifici Maximo & Societati nostræ gratularentur, supplicarentque vt sæpius redeatur, & diutius maneat, cunctis affirmantibus inuentum id esse prorsus admirabile ac diuinum ad innumerabiles prope animas è Diaboli laqueis eruendas. Deinde, quod vel in agris ipsis Pastorum confessiones, dum greges sequerentur, auditæ, quibus præsertim gregum custodia detentis, ad Paschatis ferias id efficere minimè licuisset. Tum quod vbi essent sacrarum foeminarum cœnobia, & ipsarum & Vicarij rogatu, cunctarum sunt Confessiones exceptæ, magno illarum bono simul & gaudio. Prius tamen ad easdem publicè habitæ cohortationes, ad quasdam minimè religiosas consuetudines abolendas, eas præsertim quæ paupertatis voto aduersari viderentur. Longum esset sedata dissidia recensere, quum alicubi sit iniuriarum condonatio publicis etiam literis consignata. In his quædam pacificatio fuit populo gratissima, quod simultas inter eius loci principes intercederet, vt propterea iam in partes populus, factionesque distraheretur. Neque solum inter multos coniuges est gratia reconciliata: verùm etiam Parochi non pauci ad mutuam reduci concordiam. Peruersæ quorundam in coniugio consuetudines sublata. Curatum, vt malè parta pecunia redderetur. Multis in locis effectum, vt vnum aliquod Missæ sacrificium prima luce, diebus festis, propter

pter eos celebretur; quibus est aliquò negociorum causa proficiscendum. Varijs locis nimia seruilium operarum festis diebus licentia, publicè, priuatimque repræhensa: monitque sunt populi palam, vt siquid interdum festo die agere sit necesse, ne tamen id fiat, nisi facta ab Ordinario potestate. Data est opera vt error profligaretur, quo plerique decepti, non debere Virgines rei diuinæ, ne diebus quidem festis, interesse, censebant. Superstitionibus, ac maleficijs itum est obuiam: denunciatumque res huiusmodi ad Ordinarium esse deferendas. Curatum, vt multi inueterata intemperantia præcisa, proximas etiam peccandi causas amputarent. Singulis post auditam confessionem, quorum numerus quatuor millia creditur excessisse, ratio aliqua tradita, pro cuiusque ingenio, piè vitam instituenti, ijs præsertim qui possent cæteris quoque exemplo, consilio, auctoritate prodesse. Explicata denique sunt quibusdam in locis more nostro, pueris Christianæ fidei elementa, diebus festis à prandio, multis confluentibus: vnde cohortandi pro re nata occasiones arreptæ.

DENIQUE alij duo in Sabinum agrum Pontificium Iobelæum attulerunt, ijs, qui animos sacris Confessionis, & Eucharistiæ mysterijs ad illud consequendum adornassent. Ex ijs mille ferme, vel totius ætatis, vel certè multorum annorum confessiones instituerunt. Qui autem sibi tanto præsidio maximè indigere videbantur, vbi præsertim vnus degit Sacerdos & Pastor animarum, ij Iobelæum hoc tanquam de cælo demissum, sublatis manibus, acceperunt. In oppido quodam mulier pectine diffracto, quo ad linum pectendum utebatur, ex æde sancti Blasij eius oppidi Patroni, ferreum pectinem ad eiusdem statuam appensum sustulit, vt ibidem postquam esset vsa, reponeret. Verùm, vt fit, oblita deinde, grauique angina correpta, propterea que pectinis admonita, illum simul atque in suum locum restituit, repentè conualuit.

ALIAE QVAEDAM MISSIONES.

PRÆTER has instituta profectio, Septem-
bri mense ineunte, Politianum Etruriæ vr-
bem. Vbi ad quatuor prope menses alter eo-
rum Sacerdotum, de quibus supra scriptum,
commoratus est, vno dumtaxat Socio è no-
stris fratribus addito. Principiò in ipsa Ciuitate præstò
fuit Episcopo, qui eum & Conciones diebus Dominicis
habere voluit, & Catechismi pueris explicandi initium
facere: comite deinde rem quotidie, omnibus conuenien-
tibus, persequente. Ibidem religiosæ quædam, & vetustæ
consuetudines excitatæ, quæ iacere propemodum vide-
bantur: vt scilicet Feriarum diebus ante vespertinas præ-
cationes, in æde summa, verba de rebus diuinis fierent: vt
quotidie in oratorium quoddam se per semihoram præ-
candi Numinis causâ multi reciperent: vt se ipsi ter in
hebdomada funiculis cederent. Atque ad populum exci-
tandum ipse quoque cum Socio dies complures piæ me-
ditationi, propositis initio ad meditando capitibus, in-
terfuit. Deinde semel tum discipulorum, tum sacrarum
foeminarum confessiones excepit, & easdem est perpetua
oratione communiter sapius cohortatus. Tum Octobri
mese, cum iam esset Episcopus diocesim de more iustra-
turus, quæ decem omnino pagis continetur, trecenorum,
aut duçenorum quinquagenorum capitum, præter pueros
nondum ad Eucharistiam sumendam idoneos, ita singulos
pagos Nostri & quidem pedites, Episcopum præibant, vt
in singulis biduum diuersarentur: quo tempore eadem
fermè munera obibant, quæ supra sunt in secunda præfer-
tim

tim expeditione commemorata. In his tamen pagis præterea illud accessit, quòd inuitatis à nostro Sacerdote Parochis, ad opem sibi ferendam in confessionibus audiendis, populo Indulgentia denunciabatur, quam Episcopus ijs omnibus impetrarat, qui per eos visitationis dies, Confessionis, & Eucharistiæ præsidijs munirentur. Quod et si pergratum Parochis accidit, quum præsertim ipsi quoque sibi peccata confitentibus, easdem possent Indulgentias impertiri: multi tamen vt nostri Sacerdotis aures nansciscerentur, partim in templo totos dies, (& si erat sementis tempus) præstolari, partim eundem ante lucem conuenire, partim in Urbem, aut alios pagos ad eum adire malebant. Porrò Nouembri mense eadem est ratio in Ciuitate lustranda seruata: concio tamen initio habita ad ciuium animos præparandos. Tanti autem facti in Vrbe ipsa non opificum modò, sed etiam nobilium ad expianda peccata concursus, ea pietas & ardor fuit animorum, vt vel ipsius Episcopi expectationem superasse videretur. Parochijs igitur, coenobijs, sodalitatibus obitis, synodus mense Decembri est instituta: vbi de disciplina Ecclesiastica Sacerdos noster ad Clerum: Aduentus verò tempore in eade maxima de symbolo ad populum verba fecit, diebus festis ad vesperam: nec mane tamen, tum ijs, tum cæteris diebus destitit confitentibus operam dare.

ERGO vt huius profectiois præcipuæ utilitates breui perstringantur. Primum quidem vniuersi, summi, infimi, medij sunt ad Confessionem sacramentalem adducti. Id quod singuli de suo quisque populo Parochi confirmabant. Deinde coniuges multi, vt alibi, perniciosi ex inscientia ortis erroribus liberati: multi ab execrandis superstitionibus atque præstigijs: alij à diebus festis violandis deterriti: impudicæ fœminæ ad poenitentiam continentiamque traductæ: tum viris non paucis persuasum, vt pellices pellerentur: adole-

scentibus

scantibus, ut prauorum consuetudinem repudiarent. Denique Catechismus ita sedulo traditus, ut probe illum pueri tenerent, crebris premijs in eo recolendo propositis, dialogo etiam de Christi Natali, magna Ciuium gratulatione ab iisdem pueris exhibito. Quae res mirifice visae sunt omnium voluntates Societati nostrae conciliaisse, ut vehementer Collegium Politiani restitui cuperent, palamque dictarent, calumnijs olim maledictum factum fuisse, ut inde Nostri recederet. Quorum calumniatorum princeps, Deo vindice, palinodiam publice canere, nostrisque famam restituere sit coactus: id quod est publicis tabulis eorum testimonio qui affuerant, consignatum. Quod vehementius est populi erga Societatem studium amplificatum: cunctis affirmantibus nullam unquam a Ciuitate grauiorem, quam quam sunt Patres amissi, acceptam esse iacturam. Quare de recuperandis agere serio, variasque ad rem consequendam rationes inire coeperunt. Sacerdotes praeterea duo complura oppida Firmanae Dioecesis, eadem Societatis munera exequentes, obiere. Missus est etiam Quadagesimae tempore Sacerdos e nostris Nouitio vno comitatus, concionandi causa, Pontianum Campaniae oppidum: Is populum ibi probe institutum offendit, quippe quem antea alij ex nostris Concionatoribus erudierant: praesertim vero P. Simon Bartholus, cuius vel septennio ante vita functi, recens tamen adhuc inibi memoria vigeat: qui diu ibidem quottannis fuerat, per Quadagesimae tempus fructuose concionatus, ut adhuc frequens Sacramentorum usus retentus testabatur. E concionibus tamen huius anni non tenues fructus esse perceptos, argumento sit vnam, quae sexta feria ineuntis Quadagesimae de condonandis iniurijs est habita, insignis pacificatio consecuta, quam hic operae pretium videtur attexere. Inquilinus quidam iuuenis, senem indigenam primarium, cui nescio qua de
causa

causa erat infensus, multis securis ictibus propè ad necem in ipsius domo percusserat. Quapropter metuebatur ne à senis propinquis certa tam insolenti iuueni pernicies pareretur. De pace, rogatu parentis ipsius iuuenis, agi cœptum: quæ res tamen ita nocentis expectationem superabat, vt vereretur potius, ne, pacis simulatione, Præfecto malè mulctandus traderetur. Tandem hoc illi metu multorum verbis adempto, ad senem iuuenis venit, seque in-cusans, demissè veniam petit, humi procumbit, pedes etiam osculatur: quid multa? senex quoque tantà iuuenis demissione commotus genua pōnit, vicissimque ab eo veniam precatur, à quo tam graui esset violatus iniuria. Alius quidam, habitus alioqui vir probus, domi ancillam pellicem vxoris loco ante triennium demortuæ, permagna oppidi offensione, retinebat. Verendum in primis videbatur, ne talis viri atque id ætatis hominis exemplo (quippe qui annum quintum & quinquagesimum excefferat, & vnus tamen toto oppido publicus concubinaris censebatur) alij permulti in flagitium pellicerentur: siquidem ea est mortalium imbecilla conditio, vt quæ principes peccata concipiunt, ea in ciues reliquos facilè transfundantur. Egit Sacerdos noster cum homine prudenter, simulatque acriter, vt pellicem omnino dimitteret. Quod quum is vt faceret nulla ratione animum posset inducere; magno tandem labore perfecit, Principum etiam virorum prolatis exemplis, vt cum ancilla tanto sua dignitate inferiore, vir primarius legitimo connubio iungeretur. Remedium quoque tum alteri cuidam adhibitum, qui non sine graui aliorum offensione cum vxore habitare recusat, tum alteri foeminæ, cui erat clandestina cum alie no consuetudo. Bis quotidie per id tempus Catechismus explicatus interdum, semel pueris ac foeminis, qui oppido non exhibant, iterumque aliis sub vesperam ex agris serò reuer-sis. Suasum est Parocho, vt exigatur à dierum festorum

violatoribus pecunia, poenę loco, ad pias imagines, aliaque id genus proemiola coemeda: quò ad Catechismum libentius pueri confluant. Curatum iridem ad impias in superos contumelias reprimendas, vt edicto proposito, certa pecunia extorqueatur ab ijs, qui in eo delicto depræhendantur, quòdque ex ea pecunia superarit, in pia munera conferatur.

P O S T R E M O duo Sacerdotes Biturgiam Hetrurrię oppidum dimissi, è Concionum, Confessionum, Catechismi semente non dissimiles manipulos messuerunt. Nam in eo oppido ab eorũ altero supra septuaginta præter cæteras vniuersę vitæ; multorum ab utroque, etiam ægotantium, confessiones audita: Diebus Dominicis complures sacro Eucharistię excepti conuiuio: Christianę fidei capita explicata quotidie, ac tanta à pueris alacritate percepta, vt non modò Ciuitas ipsa, verum etiam agri, dies noctesque magna cum totius populi voluptate, diuinis canticis personarent: quum præsertim pueruli canentes audirentur, qui per ætatem verba conformare vix possent. Ergo de Collegio instituendo cœpta sunt à multis agitari colloquia. Illud ad extremum in eo genere contigit prope singulare, quòd honesta quædam matrona quæ sæpe alteri è nostris Sacerdotibus peccata detexerat, graui morbo correpta, in delirio sapius illud canticum, siue celeusma modularetur Italicum, quo cuncti inuitantur ad coelum: & quidem ita suauiter vt moerorem, etiam propinquis qui aderant, mitigaret: atque ita ad coelestia, vt sperare fas est, cantica & sempiterna discessit. Neque verò nostris operis, quas, in fundo prope Iulianum oppidum, in agro Campano habet Collegium, Catechismi diligens explicatio defuit: ad quam amplius quingenti sæpe conueniunt, & fidei nostrę summã in choros distributi sæpe decantant. In oppido ipse Sacerdos è nostris concionatus diebus festis aures confitentibus de-

dit

dit, duasq; præcipuas familias diffidentes ad concordiam reuocare conatus est. Iam reliquum videtur, vt de tribus qui ex hoc Romano ad coeleste Collegium, vt speramus, euolarunt hoc anno, pauca dicantur.

A C primus quidem Darius Gerla Laudensis, temporalis (vt loquimur) Coadiutor, obiit annum agens tertium ferme & quinquagesimum: quorum duodecim in Societate cum laude traduxerat, sartoris officio ferè perfunctus: vir vsque adeo pius, vt plerumque concionibus, aut ijs quæ de more super mensam recitantur audiendis, illachrymaretur. Egregiæ præbuit patientiæ documenta, præsertim in diuturnis varijsq; corporis ægrotationibus. Præcipuo studio ac pietate diem Dominicum venerabatur. Ergo is etiam illi dies vitæ supremus fuit, quo quum admoneretur mane, vt se ad mortem iam instantem pararet; magnam animi lætitiã præ se tulit: sed quum adderetur posse adhuc eum biduo vel triduo vivere: id verò (respondit) fieri nequit: sum enim die Dominico moriturus: atque id eueniet hodie. Prædictionem comprobauit euentus. Eo enim ipso die sub vesperam illuc, vt sperare fas est, euolauit, vbi neque sol vnquam occidet, neque dies Dominicus præteribit. Alter fuit Sacerdos, & quidem paucis ante obitum mensibus initiatus Ioannes Baptista Tuscus Regiensis, qui in ætatis flore, (nam ad annum vix trigesimum peruenerat) tum maxime quum sacrae Theologiæ spatio decurso non vulgarem ob ingenij doctrinæque laudem sui expectationem concitarat, est à Domino ad apertam illam diuinarum rerum summique boni contemplationem, vt credimus, euocatus. Id quod iam tum ab initio breuis morbi prælagire visus est, quum spem quibusdam afferentibus euadendi: ipse tamen putare se diceret non euasurum.

POSTREMVS Antonius Adamus Taruisinus est mortuus, temporalis adiutor, plenus quidem dierum (agebat

bat enim quartum annum & septuagesimum:) sed quod caput est pietatis ac rectè factorum, quadraginta fermè annos in Societate religiosè traduxerat. Atque ita sedulo Marthæ munera semper obierat, vt interim quoad ei licebat, dare operam pijs precationibus non desisteret, sacroque mysterio Eucharistiæ religiosè admodum etiam extra ordinem frequentando. Ad viginti fermè annos emptoris officium in hoc Collegio dumtaxat exercuit. Quo tempore tanta tum fide cum externis negotiari solitus est, tum alacritate & caritate de eorum salute cum ijs agendi occasionem quamcumq; arripere, vt ei sæpe etiam sine syngrapha, ac sine testibus, vel varias credita pecunia merces, vel magnam etiam sæpe vim pecuniæ mutuan libentissimè crederent. At is ne emendi quidem labore contentus, quod munus & multò tum grauius erat & latius quàm hoc tempore patebat, domi quicquid illi erat vacui temporis, aut in horto sua manu colendo, aut in infimis culinæ, macelli, alijsque id genus functionibus vltro, magno semper cum gaudio, collocabat. Porro idem insignem pietatem, zelumque animarum satis ostendit, tum semper antea, tum in diuturno delirio ex prolapsione orto, qua caput grauius læserat: vt propterea comitiali morbo sæpe corripetur, quo etiam tandem extinctus est. Nam etsi memoria per id tempus & iudicandi facultate vacillabat: semper tamen quæ sanus antea de rebus diuinis, deque hominum salute procuranda solitus erat, ea dumtaxat crebris sermonibus vsurpabat. Neque verò aliena vnquam à religiosis auribus atque moribus ferre poterat: etiam si per iocum ab alijs fierent, vel dicerentur. Ac de Romano quidem Collegio hætenus.

DOMVS PROBATIO- NIS SANCTI Andreae.

IN hac gemina probationis Domo Sanctorum Andreae & Vitalis, etsi hoc anno fuere socij centum & eo amplius, vt sunt in Catalogo supra, suo loco, descripti, Tyrocinium tamen inceperunt sex ac triginta, tres morte praerepti finire, Bonifacius Accursius, & Iosephus Fradotus Samnites bona spe praediti adolescentes, & antea in Collegij Romani gymnasio literis humanitatis eruditi. Tertius fuit Philippus Traicottus Anglus, qui vitam insigniter ex nostrae praescripto disciplinae inchoatam, magna aeternae felicitatis expectatione conclusit: supremo illo tempore mira laetitia gestiens, & illa usurpans verba Regij Vatis identidem: Spero videre bona Domini in terra viuentium.

IAM vero, priusquam ad reliqua veniamus, quoniam initio duplicem indicauimus Probationis domum, vt ea se res habeat breuiter explicemus. Superioribus annis, vt alias fuse perscripsimus, Matrona clarissima Ioanna Aragonia Columna pro sua in Deum eximia pietate, & nostram in Societatem optima voluntate, fundarat illa quidem S. Andreae domum Nouitiorum: verum quum diu multumque esset a nostris agitatam, quae ratio posset iniri plures alendi, hoc demum anno Deus benignissimus dedit hanc mentem Isabellae Feltriae spectatissimae foeminae, coniugis Principis Bisiniani, vt ad erigendum Romae Nouitium, peraeque pie ac benigne nouam iustamque dotationem nobis offerret. Ergo P. N. Generalis, hac Feltriae liberalitate dotatam Romae nouam Probationis domum, titulo S. Vitalis erexit: cuius templum sancti Andreae adi-

propinquum nuper erat ab Apostolica Sede nobis attributum. Præterea Isabelæ ipsi, eaque id exposcente, Joanni Theodoro eius filio vita sancto nomina fundatorum, & alia quæcunque Societas tribuit fundatoribus impertijt. Ut autem veteri S. Andreae fundatrici Societas debitam grati animi memoriam conseruaret, cavit idem P. Generalis, vt illi, perpetuò fundatricis omnia iura, suffragiaque nostrorum ex constitutionibus integra permanerent: atque vt veteris Nouitiatus res & appellatio S. Andreae retineretur ita, vt duæ essent Probationis domus, fundatoribus, dotibus, erectionibusque distinctæ: sed commodioris causâ gubernationis, habitatione coniunctæ. Templum S. Vitalis Martyris, cuius supra meminimus, est illud quidem antiquitate augustum, atque inde ab Innocentio I. Pont. Max. anno à Virginis partu fermè quadringentesimo consecratum: ad quod ædificadum Illustris foemina Romana Vestina testamento suas omnes gemmas & ornamenta reliquerat, ac propterea Vestinae titulo appellatum: ad quod solennis etiam statio post alteram Quadragesimæ dominicam à summis olim Pontificibus indicta, hoc etiam tempore permanet. Verùm hoc templum iam eò deuenerat, vt sola cõmemoratae antiquitatis sanctitate decoraretur: cœteroque omnino malè concinnatum, ac planè nudum. Nunc & duobus altaribus est auctum, & eleganti contignatione ornari cœptum, nobilique pictura. Plurimi è nostris huc se, totius anni decursu recepère, sui colligendi gratia, & spiritualibus meditationibus sese cum Deo arctius coniungendi. Eisdem rerum diuinarum commentationibus externi complures exculsi, qui & præsentè inde morû emendationem reportarunt, & in posterû vitæ melioris instituendæ voluntatem. Ex his vnus qui reliquas pœne omnes fuerat ex recitationes pietatis expertus, incredibile cum animi sensu prædicabat, optimam hanc à Deo sibi postremam rationem reseruata ad suæ salutis nego

nego

negotium facilius transigendum. Alius è religiosa quadam familia ad idem pium commentandi genus accessit: ex eo vt ipse dicebat & sibi & Ordini suo petiturus sãctiora auxilia discipline. Et verò contemplationibus absolutis, abiectus ita formatus, vt sibi, Deo duce, promitteret, se, quod optarat incipiens, affecutum. Verumtamen & Nouitij, & qui è Nouitiorum disciplina finguntur veterani: sic suis animis omni virtute excolendis inuigilarunt, vt non nihil ad alios quoque vtilitatis fructus emanarit. Ab ijs enim in Xenodochijs corporibus ægrotorum & animis inferuitum: inopia victorum emendicata stipe consultum: Catechismo in Vrbe rudiorum mentes excultę: per agrum Campanum, non mediocri cum fructu animorum, missiones institutę.

ILLVD postremo loco non omittendum videtur, quòd huic domui non exiguum visum est ornãmētum attulisse: quod quum serenissimus Archidux Austriae Ferdinandus venisset in Urbem, nostram hanc domum (vt supra quoque attigimus) sibi diuersorium delegit, & magnificentissimis Principum, à quibus inuitabatur ædibus & apparatu, nostrorum antiquius habuit hospitium Nouitiorum. Quorum consuetudine octo dierum commoratione mirificè delectatus, ita discessit, vt eius præstantem in omni genere virtutem amore, singularem erga nos benevolentiam, ac facilitatem admiratione, prosequeremur.

COLLEGIUM GERMANICVM.

VM alumnorum numero, simul creuisse hoc anno videtur & pietas. Sex in Societatem nostram recepti: quorum duo Sacerdotes Philosophiæ ac Theologiæ spatia confecerant: ceteri quatuor decurrebant. Quinque præterea Sacerdo-

tes cum alijs aliquot in Germaniam reuerterunt. Ex ijs quatuor Casuum & Canonum scientia exculti, atque ad eò Magisterij insignibus ornati: quintus confecto Theologiae curriculo, magno omnium plausu, theses ex vniuersa depromptas Theologia publicè disputando defenderat. Is quum apud Principes, & probos omnes magnam sui expectationem concitasset, ob eximiam quandam pietatem, morumque grauitatem cum doctrina non vulgari coniunctam, iamque afflictæ patriæ aliquid opis allaturus in Germaniam properaret, ex medio itinere est à Domino ad beatam illam, vt piè speramus, patriam euocatus. Non minore piorum dolore, atque Ecclesiæ incommodo duo Germaniæ lumina, quæ ex hoc Collegio aliquot annis ante prodierant, extincta sunt. Horum alter Reuerendissimus Iacobus Mullerus annos complures in medio nationis prauæ, ita sapienter Episcopatum Ratisbonensem administrauit, vt se tanquam murum hæreticorum furori semper obiecerit, deprauatos clericorum mores correxerit, Collegium Societatis, opera Serenissimi Guillelmi Bavarici Ducis, frementibus licet hæreticis, instituerit. Atque hunc animi ardorem planè coelestem, magno eiusdem Ecclesiæ bono, vsque ad extremum vitæ spiritum constantissimè tenuit. Et quanquam sæpe minis hæreticorum, atque insidijs, improborum blanditijs, oblatisque muneribus, ab ipso strenuè repudiatis, vehementius oppugnaretur; nunquam tamen potuit ab excelso animi sui consilio dimoueri: donec est ab optimo & summo pastore fidelis ipse seruus & prudens ad coelestia pascua, & sempiterna translatus.

ALTER fuit Reuerendissimus Dominus Io. Vvan-gerinus Episcopus Vegestinus: qui fidei Catholicæ propagandæ studio incensus, à serenissimis Austriæ Ducibus Carolo & Ferdinando ad res arduas in primis adhibitus, eidemque Ferdinando moderator traditus, dum adole-
lescens

Iescens Ingolstadij studijs ingenuarum artium daret ope-
 ram, tandem multis rebus præclarè gestis, & magno pieta-
 tis exemplo, sui que desiderio relicto bonis omnibus, ex
 hac mortali vita sublatus est. Horum iacturam alij duo ex
 hoc item Collegio alumni, paucis ab hinc annis, emissi,
 aliqua ratione compensant: quorum alter Iacobus Mar-
 gel, spectata iam multis in rebus, & probata virtute, ab Il-
 lustrissimo Cardinali Andræa Episcopo Constantiensi,
 summo totius Capituli consensu, Suffraganeus est eidem
 Dioecesi præfectus. Alter Eucharius Langius quum Reue-
 rendissimo Herbipolensi Episcopo diu ita nauasset ope-
 ram, vt in eius aula, vitæ integritate conseruata, Regentis
 esset munere aliquamdiu cum laude perfunctus, ipse quo-
 que hoc anno eius Ecclesiæ Suffraganeus est, omnibus ap-
 probantibus, delectus & confirmatus. Magna sperantur ab
 utroque, & quidem Ecclesiæ Catholicæ salutaria. Porrò
 huius Collegij alumni in varijs Germaniæ locis strenuè
 pro se quisque in vinea Domini excolenda elaborant. In
 quibus Andreas Stalderus præcipuam laudem videtur ob-
 tinere: quippe Vvilæ in hæretica ciuitate furiosos hæreti-
 corum impetus non modò fortiter sustinet, verùm etiam
 diuino fultus præsidio frangit, non sine magno Catholicæ
 Religionis emolumento. Cæterùm (quòd ad præsentem
 spectat Collegij statum) etsi alumni vniuersi maiores in
 dies videntur in studio tum artium ingenuarum, tum
 Christianæ Philosophiæ processus efficere: Sodales tamen
 Beatissimæ Virginis cæteris palmam, vt par est, in utroque
 præripiunt: nam egregia pietatis munera præ illis exer-
 cent, nosocomijs inuisendis, quadraginta horarum priua-
 tim pro Ecclesia precationibus instituendis, aliisque ad
 frangendas malas animi cupiditates præsidijs adhibendis.
 Quibus rebus & exemplo cæteris prælucent, & eorum
 multos alliciunt ad imitandum, atque ad sanctissimæ Dei
 Matris sodalitatem expetendam.

COLLEGIUM AN- GLICANVM, ET Maronitarum.

SVMMA fuit in Anglicano Collegio alumnorum & inter se & cum Moderatoribus, Præfectorisque consensus. Viguit domesticus mos ac disciplina. In studiorum Autumnalibus vacationibus Christianam pietatem pius B. Ignatij P.N. commentationibus vel auxerunt, vel confirmarunt. Quatuor in Societatem nostram adscripti, omnes quidem bona spe præditi, duo etiam Sacerdotes. Porro ex iis qui studiorum causa in Collegium hoc anno sunt admissi, quatuor fuerunt Academici: nempe ex Academia Oxoniensi duo, totidè ex Cantabrigensi, cuncti Magisterij Philosophici titulis insignes. Tres alij dum ex Anglia in Hispaniam ad illud seminarium se conferrent, bis ab Hæreticis capti sunt, nempe semel à Gallis, ab Hollandis iterum. A quibus primò hebdomadas aliquot in custodia retenti, rebus deinde omnibus dispoliati, reliciuntur in Angliam. Atque ibi quoque vincula aliquamdiu perpeffi sunt: quibus tandem amicorum opera exsoluti, Romam cuncti simul incolumes peruenerunt. Alius itidem fuerat in Anglia tum Comitæ Esseniæ (quicum Gades etiam iuerat) tum in ipsius Regi- næ curia hæreticus concionator. At Deo tandem cleméter hominis animum permouente, ad veritatis castra confugit: pro qua tuenda in vincula etiam coniectus est. Quo tempore sæpe cum Angliæ pseudoepiscopis, vltro ad certamen disputationis prouocatis, priuatim de Religione differuit. Is demum singulari Dei prouidentia, ex eorum manibus ereptus Romam venit: & vir alioquin ætate pro- uectior, magnaq; apud suos existimatione, iam summa cum

cum animi demissione, ac disciplinæ domesticæ colendæ studio in Collegio degit.

HOC anno Maronitarum Protector Cardinalis amplissimus, & Bononiensis Episcopus Gabriel Palæottus è vita migravit. In eius locum successit Illustrissimus Pet. Cardinalis Aldobrandinus Pontificis Maximi nepos: quod munus & magna animi alacritatè suscepit, & singulari suæ in hoc Collegium benevolentia significatione. Iam nouo Maronitarum Patriarcha in demortui locum suffecto, duo Romam oratores venere, qui & Patriarchæ nomine, Pontificem Maximum venerarentur, & eiusdem electi Patriarchæ confirmationem peterent. Porro pro appellatione quadam, seu titulo, quem sibi idem Patriarcha deposcebat, Congregatio est quinque Cardinalium, eiusdem iussu summi Pontificis instituta, qui viderent an queat Patriarchæ, quod postulat, aliqua ratione concedi.

COLLEGIUM SETINVM.

SETIÆ hoc primum anno alter Grammaticæ Magister est additus, quo etiam factum est, vt multi ad Scholas nostras vel ex finitimis oppidis Urbibusque confluxerint. In summò Templo datum à nostris discipulis drama: in quo mors Goliæ Gigantis exhibebatur, & simul iisdem præmia distributa, magno spectatorum etiam ex proximis oppidis cõkursu, pariq; omnium plausu. Discipulorum Sodalitas Dei Matri dicata ita est aucta, vt iam plus quadraginta numerentur, qui, crebrò præsertim Sacramentorum vsu, hanc Urbem non mediocriter mouet. Nostrum quidem Templum mane præsertim ad Missæ Sacrificium quotidie completur:

diebus verò festis tanta est & confitentium frequentia & ad sacras epulas accedentium; vt satisfieri vix omnibus queat. Quin etiam permulti præterea confluunt ex locis oppidisque non vicinis modò, sed etiam remotis: vt suam conscientiam nostris Sacerdotibus detegant. Vidua huius oppidi primaria, quæ apud nos sacra mysteria frequentabat, nuncio vna cum filiabus remisso rebus caducis, vitam suam in sacrarum fœminarum cœnobio, Deo, magna omnium approbatione, consecrauit. Collegij denique ædificium surgit in dies: iamque & ambulatio, & Aula, & Cubicula sunt multa exædificata: solarium verò inchoatum.

COLLEGIUM LAURETANVM.

ALIT ferè Collegium hoc ex nostris duos ac triginta: quorum duodeviginti Sacerdotes in Aede Lauretana operam Deo, eiusque Matri Sacrosanctæ, audiendis peregrinorum potissimum confessionibus fideliter nauant. Peregrinorum verò frequentia, vt anno superiore cœperat, hoc etiam maior fuit; quòd Milites ad Ferrariensem expeditionem pergentes hac iter facerèt, eoq; sensu pietatis ergà cæli reginam, tantoq; studio labes animorum in eius aede augustissima eluendi tenerentur; vt eius expeditionis tam secundus euentus huic Militum in Lauretanam Virginem religioni, non minima ex parte accepta referri posse videatur. Neque minor postea fructus animorum ex Pontificiæ familiæ transitu speratur esse perceptus. Præcipua certè ipsius Pontificis Maximi Clementis VIII. religio & pietas aduersus hoc sacrum Deiparæ domicilium eluxit, quam & in eo identidem reuisendo, colendoque assiduitas, & lachrymæ

mæ testabantur. Mira illius fuit quum in omnes facilitas atque humanitas, tum verò in egenos benignitas: in quos magna vis ab eo relicta pecuniæ, per nostros est, maxima ex parte, Præfecti oppidi Lauretani iussu, distributa. Nostrorum verò Sacerdotum per id tempus illud munus proprium fuit; vt linteati cum sacerdotali stola intra templi aditum, prope Episcopum, alij ex aliorum regione consisterent: & primò Sacrosanctam Eucharistiam: deinde summum quoque Pontificem, cereas faces manu tenentes exciperent. Is & sesquihoram fermè primò in cella Sanctissima visenda consumpsit, & quamdiu Laureti substitit, deportari se in eandem quotidie voluit: (æger enim erat pedibus) vbi solus diu in Sanctis precationibus persistebat. Cui etiam ædi sex candelabra argentea prægrandia, crucemque item argenteam pulcherrimam obtulit: ei tamen dono insignia nulla voluit esse donantis adiuncta. Reliquit itidem Sacerdotalem vestem argenteam, Phrygio opere pictam, altarisque frontale generis eiusdem, magno artificio elaborata, magnūque pondus in Basilicæ arca pecuniæ. Verum (vt ad nos veniamus) quum ad Optimum Pontificem Collegij Rector adijisset, eumque de rebus huius Pœnitentiariæ (quam dicimus) docuisset, is & pro ea geminam absoluendi potestatem benignè concessit, quarum altera permagni referebat, & nostrorum rationem cum peregrinis agendi probavit: eam præsertim, qua rudibus fidei Christianæ articulos inculcamus: quum diceret, rectè etiam à nostris interdum absolutionem denegari illis: quorum negligentia fuerit in ijs addiscendis insignis. Iam verò multum se nostræ Societatis hominibus confidere: tum alij Principes aliàs ostenderunt, tum hoc tempore familiæ Pontificiæ viri primarij: quum præsertim per eos in arcam templi multam pecuniam ita conijci iusserint, vt à quibus donaretur sciri noluerint. Tres Cardinales amplissimi, aliique præterea grauissimi Præsules domi

nostræ perhumaniter diuersati, nostro etiam more viuere velleque voluerunt. In quibus præcipuè fuit Cardinalis Galli comitas, eiusdemque Lauretanæ domus Protectoris: qui ad nos nec opinantes subito veniens, non modò nobiscum familiariter sine suis vllis domesticis cibum capere, eodemque potare poculo; verum etiam post epulas sua nos iucunda colloquutione impertiri non est grauatus. Atque idem egit Cardinalis S. Clementis, qui quum agri Piceni Legatus esset, maiorem hebdomadam apud nos sui colligendi causa transegit. Veruntamen non satis potest explicari Archiducis Austriæ Ferdinandi humanitas erga nos ac beneuolentia, dum hanc Lauretanam Domum inuisit: vt à nobis diuelli non posse videretur. Neque vicissim nostrorum defuit conatus & industria, quum in alijs, tum verò in his Principibus quocunque licuit præfidiorum cœlestium genere instruendis.

PROPE Lauretanam ædem à nostro Sacerdote bis in hebdomada ad Canonicos de conscientia rationibus: bis item de iisdem domesticæ inter nostros tractatæ questionibus. Iam verò multa prætereuntur, quæ supra naturæ vires, Beatissimæ Virginis ope, multis contingere, cum nostris communicata. Longum esset etiam persequi, quàm multi varijs ærumnis oppressi, nostrorum sint opera subleuati: quàm multi eorundem consilij adducti sanctiorem vitæ rationem instituere decreuerint: quàm multorum etiam sit egestati subuentum. Puellæ duæ in summa rerum inopia, pudorem tamen integritatemque retinentes, in tuto sunt loco per nostros atque honesto collocatæ. Quin foras etiam Societatis officia prodire. Nam Cardinalis amplissimi Borghesij rogatu ad eius Episcopalem Diocesim duo sunt Sacerdotes missi: quorum est è Collegio Recinetensi alter adscitus: atque ambo eam vilitatis maneribus ita iuuerunt; vt ab eodem Cardinali in aliud tempus etiam deposceretur, ad reliqua Diocesis loca lustranda

stranda. Tunc enim præter Metropolitim, sex dumtaxat obierant: in quibus etiam eorum alter de officijs quæstiones apud clericos explicarat. Inde in aliud oppidum profecti sunt, quæ erat Sacerdotis alterius patria: vbi & eadem obita munera, & curatum, vt eiusdem frater cum coniuge rediret in gratiam: eademque fermè in alio quodam oppido Patres aliquot præstitère: in quod vacationum æstiuarum tempore valetudinis causa concesserant. Alicubi denique nonnullis, qui minus recte de Societate sentiebant, Nostrorum consuetudo errorem eripuit, atque adeo eorundem nobis animos ac beneuolentiam conciliauit.

D V O sunt hic ex nostris hoc anno desiderati. Horum Prior fuit P. Ianuarius Cauallerius Neapolitanus, spiritualis adiutor, annos natus vnum ac sexaginta: quorum quatuor in Societate supra quadraginta cum laude traduxerat. Nam & ad annos sexdecim literas fructuosè docuerat, & alios prope triginta Laureti confessionibus audiendis occupatus, tum maximè videtur à Deo suorum laborum præmium consecutus, quum homo id ætatis docendi onus longo interuallo resumpserat. Ea res quemadmodum euenit, non erit fortasse alienum paucis ostendere. Nam quum de Grammaticæ Schola vicini Collegij, quæ tum forte Magistro carebat, illi esset à Moderatoribus significatum; non modò nullam attulit excusationè, sed summa alacritate, vix vnus aut alterius horulæ interposita mora, se ad propinquum Collegium contulit: vbi mensè, aut paulò amplius non modò in Schola pueris erudiendis elaborauit, verùm & in templo excipiendis confessionibus, & in domo ipsa administranda, quod per id tempus forte Rector ægrotaret. Ergo laboribus fractus, quum præsertim summa hyeme tempestas perfrigida delæuaret, lateris dolore correptus, Lauretum reuertit: vbi nimirum mori cupiebat: vnde etiam ad sempiternum illud otium, beatumque profectus est: quum prius veniam profusis lachry-

mis

mis ab omnibus flagitasset, quū diceret se Dei Matris Clementissimæ patrocínio confidere, cui tot annos conatus esset inservire pro viribus. Porro in eiusdem Lauretani templi loco nostrorum sepulturæ attributo conditus est, ad ianix latus, cui distichon elegans eiusdem Patris in eam sententiam multo ante erat inscriptum, Nemini licere pedem in sacram illam ædem inferre quin ritè prius animum expiarit. Posterior obiit huius Collegij Rector P. Nicolaus de Fonte Florentinus, quem Deus videtur ad illud vsque tempus conseruasse, quando labore perfunctis Patribus in tot aduenarum ac Pontificis Maximi transitu suscepto, relaxationem animi aliquam in proximum oppidum apparabat, cui Monti sancto nomen. Ipse enim, iam ad breue illud iter rebus omnibus comparatis, in alium sanctum videlicet Montem, vt fas est sperare, peruenit. Nam quum ei ob incisam venam, brachium intumisset; tumorem quinque diebus consecuta mors est, non sine magna tum nostrorum, tum externorum admiratione, cum pari commiseratione coniuncta. Orauit Patres, viaticum sumpturus, vt sibi tam difficili tempore precibus opem ferrent: breuique ac prudenti oratione petiit, vt sibi ignoscerent, si fortè cum eorum nonnullis paulò seuerius egisse videretur. Se enim coram Domino, cuius corpus mox esset suscepturus, profiteri, quod maxime censuisset ad sempiternam cuiusque salutem pertinere, id vnum semper & spectasse & effecisse. Primus hic Pater, Rectoris adhuc officio fungens, Laureti decessit, annos natus duodequingenta. Professus vota quatuor emiserat. Grammaticam in Societate docuerat, concionatus erat ad populum aliquamdiu, in Romano Collegio publice de conscientix rationibus disseruerat. Romanæ denique Rector Probationis domus, aliquot annos tyrones nostros ad nostræ vitæ rationem diligenter informarat.

COLLEGIUM MACERATENSE.

HOC anno primum adiri sunt coepti semel fe-
rè in hebdomada tum in publica custodia vin-
cti, tum in valetudinariis ægri. Vtrobique fru-
ctuosè posita opera, multorumque totius an-
teactæ vitæ crimina per confessionem expiata. Cæteri
verò per Urbem egrotantes, quum ad eos de more Nostri
simul atque aduocantur, accurrunt, non modò magna
veræ poenitiæ argumenta præbuere: sed etiam sæpe
vigorem corporis præstulerunt, quem Deus tunc ipsis
pro sua clementia voluit impertiri: nonnulli præsertim
qui quum ægrè antea verbum vllum possent expromere,
dum deinde peccata confiterentur, expeditè omnia pro-
loquebantur. Alij verò eo ipso tempore melius valere
coepere, ac breui deinde conualuere. Quod sane propte-
rea Deus videtur efficere, vt errorem suum aliquando
tandem agnoscant ij, qui mortem vnâ cum Sacerdote, aut
certè paulò post venire domum sibi persuaserunt: quan-
doquidem salutaris peccatorum confessio iis quos dixi-
mus, non mortem, sed valetudinem, vitamque attulisse
perspicitur. Aliæ præterea vitæ totius Confessiones audi-
tæ, magno poenitentium bono, quod vel ipsimet gestu sæ-
pe, verboque significarunt. Ex ijs quidam, confessione per-
acta, præcipuo animi sensu, Quam, inquit, me iam sentio
planè leuatum onere atque exhilaratum. Iuuenis diu vehe-
menter oppugnatus, quum nullam partem quietis capere
posset, re cum Sacerdote nostro communicata, in tem-
plum eius hortatu se contulit; vt rei diuinæ quam idem
Sacerdos faceret, interesset. Sacro absoluto, vexatione
omnino liber, conscientiam suam eidem ritè patefecit.

Vir

Vir quidam è prima nobilitate Nostris peccata solitus confiteri, sæpius animaduertit se in magnas calamitates incidere, quotiescunque pias quasdam suas preces ad Beatam Virginem omisisset: idque præcipuè nuper sibi bis, terte contigisse, non sine supremo vitæ periculo.

G R A T I A est inter aliquot reconciliata. Quo in genere insignis facta pax inter duos germanos fratres, eisdemque huius Ciuitatis viros sanè primarios, qui plures iam annos capitali inter se odio dissidebant; quum aliquando etiam in ipso foro gladios eduxissent: neque vlla vnquam pacis faciendę ratio iniri potuisset. Eorum alter demum lethalem in morbum incidit: quare confessionis causa Sacerdos è nostris accersitus, ægrotum monet fieri nullo modo posse, vt antea cum Deo per confessionem, quàm cum fratre reconcilietur, quicum tandiu, tanta cum Ciuitatis offensione, inimicitias exerceret. Ergo adhibitis verborum oportunis tanto malo remedijs, Deo bene iuante, tandem hominem flectit. Cum fratre frater in gratiam redit, tota gratulante Ciuitate. Deinde verò Sacramentorum præsidijs æger instructus, die consequente, prima luce, eodem nostro præfente Sacerdote, ita è vita migravit, vt pietatis Christianæ argumenta non obscura præbuerit. In alia pacificatione quum Sacerdos vnus è nostris diu multumque desudasset, persuadere læso frustra conatus, vt iniurias condonaret, modò precibus adhibendis, modò iusta Dei ira comminanda, modò Christi sanguine proponendo pro nostris in eum iniuriis delictisque profuso, simul ac tandem cœpit eum propter Dei Matrem obsecrare, repente ille mitigatus: Propter Deum, inquit, Deiparâque Virginem libenter ignosco. Atque ita datæ, solenni ritu, dexteræ, paxque firmata.

A D O L E S C E N T E S duo ex iis, qui & Scholas nostras, & Beatæ Mariæ Sodalitatem frequentant, in Societatem, alij tres in Capuccinorum se familiam contulerunt:

lerunt: quorum vnum ex eadem Sanctissimæ Virginis So-
 dalitate, alterum è Scholis item nostris, tertium ex nume-
 ro eorum, qui apud nos diuina mysteria obeunt, Deus
 Optimus Maximus euocauit. Præter huius Collegij con-
 suetudinem iuuenis, qui studiis bonarum artium dabat
 operam, Beati Patris Ignatij piis meditationibus est ex-
 cultus. Ex quibus & ipse fructus vberes cepit, & alios
 ad idem studium concitauit: vt hic mos iam semel indu-
 ctus, etiam propagandus esse speretur in posterum. Dua-
 bus olim institutis B. Virginis Sodalitatibus, nobilium
 Ciuium vni, cui conclaue hoc anno pulchrius atque am-
 plius est adornatum: discipulorum nostrorum alteri, aliæ
 sunt additæ duæ. Tertia enim item discipulorum, nempe
 quæ antea erat Academia dumtaxat, iam est etiam Con-
 gregatio seu Sodalitas effecta, quæ & pietate & numero
 viget, multosque habet perfectionis religiosæ percupi-
 dos. Quarta itidem hoc anno est opificum instituta, quæ
 breui ita ereuit, vt Sodales habeat supra centum. Mul-
 tum hi coetibus frequentandis proficiunt: mirus est quo-
 rundam ardor, quippe qui negent sibi quicquam videri
 longius, quàm dum dies Dominicus aduentet, quo cum
 sodalibus coeteris conueniant ad res animo salutares per-
 tractandas: iidem postea res inibi auditas tum domesti-
 cis, tum vicinis enarrant. Iidem confessione totius vitæ
 maculas eluunt, etiam ingrauescente iam ætate nonnulli.
 Præcipua verò in quibusdam pietas elucet in eo colendo
 coelite, cuius nomen eo mense ipsis obtigerit: tum poena
 aliqua deposcenda, tum festo illius die sacris mysteriis
 obeundis. Sane Ciuitati est hoc opificum Sodalitium ma-
 ximè probatum: siue quòd animorum subsecutam utilita-
 tem vidit: siue quòd intellexerit quodcunque hominum
 genus à nostra Societate iuuari, negligi nullum: siue quòd
 opifices complures, noua prorsus instituta vitæ ratione,
 dies festos quos antea in flagitiis ferè, non sine graui alio-
 rum

rum offensione, conterebant, eosdem in piis iam, Christianoque homine dignis exercitationibus, cum laude, omniumque approbatione, traducunt.

IAM verò præter alia ab aliis eleemosinæ nomine, donata Collegio, à Manente Costa legatus est fundus, qui septingentis fermè nummis aureis æstimatur. Templum porro nostrum quod esset angustius; Magistratum decreto Cives electi quatuor, qui & pecuniã ab aliis corrogent, & Patribus præsto sint in rebus omnibus, quæ amplioris templi ædificium spectent. Virorum exemplo permotæ honestissimæ foeminæ delectas item quatuor è suo numero præfecerunt, quæ stipem à matronis cogerent: atque ut cæteris exemplo præirèt, quum ipse, tum viri delecti, primum suo chirographo certam vim nummorum nouo templo extruendo dicarunt: iamque oblata pecunia summam duorum millium efficit aureorum. Quin etiam numerata iam à quibusdam vel omnino, vel aliqua ex parte, magna vis est coementorum, calcisque ad futuram ædificationem comparata. Faxit Deus ut opus ad ipsius cultum amplificandum conficiatur, quoniam ipsius beneficio tam fausta cernuntur initia.

COLLEGIUM RECIN- TENSE, ET MONTIS

SANCTI.

IVM est ad valetudinaria, sed estate præsertim, quum disenteria in vrbe grassaretur. Bini quotidie per duos ipsos menses ad ægrotos missi, ut eos de more consolarentur, confitentes audirent, morientibus opem ferrent. Antea verno tempore

tempore, autumnoque proximo confessiones peregrinorum exceptæ quamplurimæ ad Lauretanam eadem Beatissimæ Virginis confluentium. Etenim plerique non ante audent in cæli Reginæ venire conspectum, quam Recineti, quod Laureto tribus dumtaxat passuum millibus abest, animum criminibus expiarint. Quadragesimæ tempore Sacerdotis nostri concionibus foeminæ aliquot à turpi quæstu reuocatæ: curatumque ut iisdem domicilium attribueretur, in quo vitam piè pudicæque traducant. Hinc Sacerdos emissus Hesium cum altero è Lauretano Collegio, Cardinali amplissimo Burghesio postulante, duos in eius diocesi lustranda menses magna laicorum, Clericorumque utilitate posuerunt.

QV AE gesta sint singillatim, & si pluribus egerent, omittenda tamen propè omnia, quòd vel vilitata sint, vel supra perstricta, vel eorum similia quæ de Romanis missionibus initio paulò fufius persequuti sumus. Paucissima tamen in hunc locum referuata. Catechismi tradendi ratio ab huius Collegij Sacerdote nunc primum in quædam oppida est illata, in aliis commodior certè ac salubrior instaurata: atque ut perpetuò vbique tradatur, effectum. Pia cantica ita introducta, ut Parochi ipsi in spem venerint prophanis in posterum nullum esse relictum locum: præsertim quòd sacra illa nostra sint varia, & prophanis elegantiora. In quodam oppido vbi triennio nunquam ad Catechismum perduci potuerant, ita Nostrorum operâ mutata res est, ut quotidie venerint. Hesium verò (quæ Ciuitas est in primis nobilis & opulenta) treceni pueri, puellæ sexagenæ ad eiusdem explicationem confluebant. Dialogus ibidem de Christianæ religionis capitibus à pueris exhibitus, totius vrbis inspectantis plausu: cui & Cardinalis ipse cum Præfecto vrbis, aliisque qui Magistratum gerebant, interfuit. Idem Cardinalis & præmiolis donauit actores, & ad quingentos Catechismi li-

bellos in suæ Diœcesis oppida pagosque distribuendos suo sumptu, typis excudit. Sodalitatem Hesijs doctrinæ Christianæ perpetuò docendæ primus ipse præfecit: nos autem rationem docendi Parochis tradere voluit, quam in posterum sequeretur. Ac de Catechismo hæcenus. Duo quædam huius missionis in alio genere propria.

C V I V S D A M pauperis foemine filiola, nulla matris culpa, in puteum lapsa demergitur. Vir ut erat natura ferocior, uxorem malè tum verbis tum verberibus accipit. Eum nostri, quorundam rogatu, ita leniter aggressi, ut ferocitatem omnem deposuerit. Vxor triduo post ad nostros non sine lachrymis adit, gratias agit, peccata etiam ritè confitetur. Alius uxorem, quod suspectam haberet, in custodiam tradendam curat, statim tamen, quod esset gravida, liberat. At illa vicissim vltro factò diuortio, virum accusat, quòd se vterum gestantem malè mulctarit. Actum est à nostris cum Iudice quidem, ut querelæ consopirentur: cum coniugibus verò, ut, reconciliata gratia, vnâ pacatam vitam degerent, Sacramentis Confessionis & Eucharistiæ præmuniti. Porro idem Sacerdos eodem anno alteri adiunctus, ex hoc item Collegio missus ad oppidum, cui à S. Anatolia nomen: vbi ut eandem ferè piam sementem quam Hesijs fecit, ita & messuit: tum Catechismo tradendo, tum Sacramentis administrandis: alter verò concionando, de ratione officiorum apud clericos differendo, erroribus perniciosis ex multorum mentibus euellendis. Quanquam ex itinere tria præterea oppidula rogati lustrarunt: in quibus singulis quatrinduo diuersati, eadem pro tempore strenuè perfecere. Atque hæc de huius Collegij missionibus conscripta sint satis. Cuius quædam in templum nostrum benigne centum nummos contulit: aliæ duæ singulas vestes ad eiusdem templi ornamenta non minimi pretij testamento legarunt. Quoniam verò Monte Sancto absunt nostri, dum Collegium

ex

exaedificatur, eorum utilitates oppidani melius iam videntur carendo, quàm antea fruendo sentire. Nam Recineti vel vno ex nostris Sacerdotibus semel aut iterum in mense illuc eunte, magni concursus Confessionis causa illicò fiunt, aliis alios de Patris aduentu admonentibus: ne tanti boni occasio elabatur è manibus. Quocirca si forte vnus diei est illi commoratio præstituta, duos tamen inibi cogitur, tresve subsistere, vt omnibus fiat fatis.

ANCONITANI COL- LEGII INSTITVTIO.

NCONAE honestissima foemina Pantasilea Polydora post obitum vnici filij Polydori, tertiam facultatum suarum partem Societati donauerat, anno sæculi huius fermè octogesimo primo, ad Collegium ibi Societatis instituendum. Verùm res variis subinde impedimētis extracta, areisq; sepe alijs atque alijs permutatis, hoc primum anno faustis initiis inchoata. Etenim quum sæpe illuc vel euocati, vel vltro missi aliqui de Nostris ciuitatem ac Magistratus ipsos exemplo, concionibus, Christianæ fidei rudimentis tradendis permouissent; attributa tandem est area: vbi iam Collegium situm est: binis ædibus, binis aureorum millibus coëmptis. Deinde verò de fundatione quæstiones ortæ nonnullæ, sed à Pont. Max. profligatæ. Per idem tempus, quum Anconitanæ iuuentuti rectè instituendæ Magistri externi quidam non fatis viderentur idonei; Ioannes Nappius vir è prima nobilitate egit cum R. mo clarissimoque illius vrbs Episcopo Carolo Contio, & cum Ciuitatis ipsius optimatibus; vt quam primùm nostræ Societatis homines accerferentur: idque à Nostro P. Gene-

rali haud ægrè impetrarunt. At quia vectigalibus à fundatrice relictis nondum frui poteramus ; spondit partim Commune Anconitanæ Ciuitatis, partim Episcopus, aliique præcipui ciues, præsertim verò Ioannes ipse Nappius quatuor se aureorum millia daturos ad annos octo, octonis item è sociis nostris alendis : in quibus duo, Magistri censerentur. Itaque, Deo duce, primo huius anni mensisq̃ Ianuarij die, quatuor Sacerdotes, tresq̃ fratres nostri Anconam profecti sunt. Ac primum quidem bina domicilia nostris attributa ita conformarunt, vt in altero ipsi habitarent, in altero docerent, & conclauia Sodalitatibus B. Virginis assignarent. Quare necessaria suppellectili comparata trecentorum subsidio scutorum, quæ illis P. N. Generalis curauerat, Scholæ tres sunt ex Collegij fructibus institutæ, duæ quidem in ædibus Collegij, vbi à nostris doceatur Magistris, tertia verò in publico gymnasio, in quo externus Magister tyrones erudiat : cui nostri annum stipendium ex ea pecunia pendunt, quam Collegio, eleemosinæ nomine, interea Ciuitas tribuit. Scholæ omnes magna statim Auditorum frequentia celebrari cœperunt : ac tanta cum ciuium voluptate, vt vel ij qui huic rei antea nonnihil aduersabantur, eandem probare postea cœperint, nobisq̃ conciliati fauere. Et sane insignis repente in pueris est animaduersa mutatio, magnusq̃ discendi ardor excitatus. Quin etiam breui spem profectus attulere, ingeniiq̃ ac diligentia specimen præbuerunt, orationibus & carminibus identidem, aliiq̃ Syntagmatis, tum Græcis tum Latinis habendis, ac nonnullis subinde moralibus dramatis exhibendis, vniuersa plaudente Ciuitate. Duo sunt perampla adornata conclauia : alterum discipulorum Sodalitatis B. Virgini Dei Matri dicatæ in quam initio ij tantum sunt adscripti, qui ob ætatem probosq̃ mores, ipsismet vltro expetentibus, idonei censerentur : alterum verò nobilium virorum

virorum

virorum postea Sodalitio comparatum. Totius deinde ciuitatis erga nos beneuolentia non parum aucta, ob exiguum quidem, fatis tamen aptum templi concinnatum ædificium: vbi Nostri vsitata munera exequuntur, & quidem tanta celebritate, fœminarum præsertim, vt viri valde se ob loci angustias excludi querantur. Tanta denique Dei beneficio nostrorum est apud omnes existimatio, vt nullum sit fermè negotium, quo ad conscientiam spectet, quod non cum ipsis communicetur.

PERVSINVM COL- LEGIVM.

PERVSIAE hoc anno Catechismi publicè tradendi consuetudo siue intròducta, siue longo interuallo reuocata. Capitis damnati, vsitatis nostræ Societatis officis, confirmati. Scholæ tres, & numero, & nobilium auditorum frequentia illustratæ: habita præsertim de more à Magistro primæ classis luculenta oratione in studiorum instauratione, Cardinali amplissimo Sabello Legato, cum prima nobilitate, audiente. Porrò Collegij ædificium hoc anno tandem, summa est non modò Nostrorum, sed etiam ciuium gratulatione perfectum: quod & amplum iam satis est, & nostris vsibus accommodatum. Mirum, quantum decoris Vrbi vel ipsa ædium facies anterior afferat. Per quadraginta solemnis ieiunij dies, vnus est è nostris in primario templo concionatus, & quidem tanta semper tum populi, tum religiosorum virorum frequentia, quorum plerique calamo conciones excipiebant; quantam ne senes quidem in ea Vrbe meminerant: animorum verò fructu huiusmodi; vt & supra mille totius vitæ superioris delicta.

confessione apud Nostros eluerint, & ab infami quæstu sese ad pudicam vitam foeminae permultæ receperint, quæ sunt in varias honestarum grauiumque matronarum domos distributæ tantisper, dum ab Episcopo in vnum aliquem locum congregentur. Is verò & serio ad eam rem animum adiecit, & certas iam ædes propterea dicitur comparasse. Vir quidam planè perditus, diuque in turpissimo flagitiorum cœno volutatus, à viro graui frustra sæpius admonitus, vix tandem adduci potuit, vt vel vna hebdomada concionatorem hunc nostrum audiret. Prima igitur cui interfuit concione, ita Deo statuente, acriter in id genus flagitij est concionator inuectus. Verum vt erat huiusce auditoris inueterata intemperantia, obfirmato ad nefarias voluptates animo, domum reuersus, insequenti nocte, tanto repente pauore percellitur; vix vt apud se esset: quum eundem sibi concionatorem videre atque audire videretur, eadem verba iterantem, quibus pridie pro suggestu esset vsus, ac se uero vultu, gestu, oculis, iram Dei sibi minitantem, nisi respiceret. Ergo sacro quodam terrore, ingentique horrore perfusus, illico è lectulo tanquam ex inflammata fornace, se proripit, & genibus ante sacram Christi imaginem defixis, pacem ac veniam petit: meliores in posterum mores pollicetur: iureiurando confirmans nullum se amplius huiusmodi flagitium admitturum. Deinde verò prima luce, peccandi abiectis illecebris, tantum est à Deo temperantiæ donum consecutus: vt (quod fertur diuinitus B. Thomæ Aquinati tributum) omnem in se libidinis ardorem restinctum esse fateretur.

I A M verò discordiæ, Nostrorum opera, sedatæ multæ multorum. Ex his duo viri nobiles se alter alterum ad singulare certamen prouocarant. Re cognita, vnus è Nostris ad condictum certamini locum præstò fuit: nec ante discessit, quam eos mutuis amplexibus ad Christianam
amici

amicitiam, Deo bene iuuante, traduxit. Idemque cum alijs itidem duobus actum, ex sententia successit. E maiore Bearæ Mariæ Sodalitate duo se ad Camaldulensem ordinem contulerunt: è minore item ad nostrum duo, tres ad Capuccinorum, totidem ad Dominicanos. Porrò alij septem diuersas religiosas familias ambiunt, sex nostram Societatem: quorum duobus promissa quidem, nondum tamen data. Veruntamen de minore Sodalitate pauca quædam videntur propriè perstringenda. Quidam ex ea vix annorum sexdecim in Cappuccinorum conuentum receptus, dum se in omni virtutum genere diligenter exerceret, acerba morte, si ætatem spectes, at si mentis canitiem, Deique benignitatem, matura satis, in cœtum cœlestium demigravit. Cuius rei vel illud esse possit indicio, quòd quum animam ageret, eximia specie virum vidit, affirmantem ipsum illo vestitu beatorum sedes ac domicilium esse promeritum. Quibus auditis, accersitum commilitonem, suorumque participem consiliorum, quocum erat arctiorem illam vitæ disciplinam amplexus, manu tunica eius compræhensa: Mi frater, inquit, si istis vestibus animus etiam demissus, mitisque responderit; cœlestis, vt mox ego, fies patriæ ciuis. Quæ quum dixisset, extemplò animam efflauit. Alter verò, qui nondum annum quartumdecimum excefferat, quum aliquando in templo nostro, mane dum sacra fierent, de vitæ genere deligendo secum ipse deliberaret, quotiescunque populo à Sacerdote Sacrosanctum Christi corpus ostendebatur, toties verba vsurpans Apostoli, piè Deum obsecrabat: Domine quid me vis facere? quum ecce tibi, iam tertio deinceps Sacerdote Sacram Hostiam extollente, adulescens verbis ijsdem venerabundus iteratis, audire vicissim sibi visus est illa, Sine te regi: ergo ad Confessarium protinus accurrit: rem aperit: statimque Cappuccinorum institutum sibi sequendum esse decernit. Alterius duorum

quos ex hac Deiparæ Societate ad nostram aggregatos esse supra diximus, quod esset honestis in primis parentibus natus, diu ab ipsis non probata modò, sed vehementer etiam est oppugnata constantia: sua tamen ipse virtute, Deo duce, atque auspice Iesu, parentis vtriusque, patris præsertim primò animum ita mitigauit, vt eum ad obeunda secum mysteria diuina perduxerit: deinde verò ita peruenit, vt libenter etiam vnicum filium Iesu Christo permiserit, & abeuntem ad decem millia passuum in æde quadam Regine Angelorum sacra, eidem Sanctissime Deiparæ dicauerit: cunctis qui aderant, collachrymantibus. Idem iam non solum lætus Deo gratulatur, quod filium in Societatem filij sui non sit grauatus adscribere: verum etiam ipse vitæ morumque probitate, cæteris ciuibus est admirationi.

FLORENTINVM COLLEGIVM.

PAVLO iam laxius Collegium habitatur: quippe & coenatione, & aula satis ampla, & aliquot cubiculis additis. Sæpius Magna Ducissa ad templum nostrum, quæ ipsius est pietas & humanitas, venit. Concionator noster Aduentus tempore in æde maxima, & magna in primis frequentia, & cunctis approbantibus concionatus est. Collegij Rector Pontificis Maximi iussu ab Apostolico Nuncio ad quendam Religiosorum virorum ordinem, locumque missus, quo vtique tanquam delegatus commissarius Apostolicus, eos non satis inter se consentientes inuiferet, controuersiasque componeret. Id quod ex sententia, summæque ipsorum voluntate perfecit. Nam & vniuersos

uersos primò ad concordiam communiter cohortatus, & separatim deinde singulos allocutus, ita diffensionum fibras euellit; vt conscriptis etiam decretis, perpetuæ concordia, pacisque fundamenta iecisse videatur. Quæ omnia dici vix potest, vt ipsimet Religiosi Patres bonam sint in partem interpretati: quum & nostro Rectori discedenti gratias agerent immortales, & affirmarent se ne meliorem quidem rationem optare potuisse, qua tumultus omnes ita comprimerentur, vt ne foras amplius emanarent. Verùm de his hæcenus.

QUATVOR è scholis nostris in religiosas familias commigrarunt, in Dominicanam duo, tertius in Carthusiensem, quartus in Camaldulensem. Iuuenis vnus, qui ne ad nostrum quidem gymnasium ventitabat, venit ad Societatem. Confessiones etiam totius ætatis auditæ permultæ: de quarum fructibus propter sacrum illarum arcanum, nihil attinet scribere.

SENENSE COLLEGIUM.

SENIS omnes fermè, Dei beneficio, valuere; pauci diu quidem, non tamen periculosè laborarunt: Vnus P. Antonius Vitellius tria vota professus & perantiquus in hoc templo Confessarius, idemque Collegij Procurator cessit è vita, annum agens quintum ac sexagesimum: quum duos in Societate supra quadraginta, vixisset; ac tum quoad vixit exemplum obedientia, tum quoad æger (fuit autem per diu) atque adeo quum decessit, patientia præbuisset. Idem iure optimo in numerum bene de hoc Collegio meritorum, alio quoque nomine, referendus: cui scilicet iam inde

ab initio, quum suas à se facultates abiudicauit, prædium, domumque donauerat eidem Collegio proximam, quæ domus quum adhuc nobis pensionem annuam soluerit, hoc primum anno ad nostros dumtaxat, usus patefacta est. Disciplinæ religiosæ ardor, mosque domesticus non exigua videtur ex gemina P. Prouincialis, Inspectorisque lustratione, incrementa cepisse. In cæteris usitatis muneribus, quibus externi pro virili iuuantur usitata quoque est adhibita diligetia. Ad conciones tamen quæ à Sacerdote nostro, tum in æde primaria, tum in Collegij templo per æstiuum tempus atque Auentus habitæ sunt, concursus solito maiores facti, quos etiam fructus non exigui consecuti: præsertim qui ad stipem pertinent in pauperes ab Auditoribus erogam.

FESTO Circumcisionis Domini die Cardinalis Amplissimus Tarugius, huius Urbis Archiepiscopus, & mane rem diuinam in templo nostro verbâque fecit ad populum, & ad meridiem duobus comitatus Episcopis, aliisque Præfulibus; apud nos perhumaniter prædit: cuius aduentum permultis versibus celebrauere discipuli. Triduo ante solenne Quadragesimæ ieiunium, quo maximè tempore, adhuc Ethnicorum veterum more, Christiani non pauci debacchabantur, coeptus est mos à Nobilium Sodalitio in templum nostrum publicè quadraginta horas precandi Numinis induci: Ea res est magna perpetuo tum virorum, tum foeminarum frequentia celebrata. Tertio verò die ad vesperam, sodales funiculis diuerberuere sese, dum piè Psalmus quinquagesimus decantaretur: id quod Ciuitatis pietatem & admirationem simul concitauit. Quadragesimæ deinde Dominicis diebus de Christi cruciatibus in eodem tēplo breues habitæ conciones, magna auditorum corona, non sine cantus religiosa symphonia.

TRES, ad vicina loca excursions factæ. Ac prima quidem ad Archiepiscopi diœcesum, per maiorem hebdoma

domadam à nostro Sacerdote, fratre illi adiuncto, magno cum populorum fructu: qui frequentes ad Pœnitentiæ Sacramentum, ad Catechismum, piisque collucutiones confluebant. Altera fuit alterius item Sacerdotis ad Pientiæ diœcesim, ex qua etiam superiori persimiles relati manipuli. Tertia duorum Patrum, quos in obeunda diœcesi habere socios Archiepiscopus voluit: quorumque opera potissimû vsus est in populis Confessione, ac Fidei summa enucleanda, præparandis ad mysteria Eucharistiæ sacrique Chrismatis ritè sanctèque de sua ipsius manu percipienda. Propterea enim Patres vno semper die amplissimum Præsulem anteuertebant. Qua ratione & populis factum satis, & magnus pietati Christianæ speratur cumulus accessisse. Præcipuè verò perfectum est, vt in singulis locis Catechismi tradendi ratio iam instituta retineatur in posterum: ad eamque rem puerorum futuri Magistri publicè renunciati, puellarumque Magistræ, atque in album tum hæ, tum illi relati.

N I H I L autem est hîc necesse multa dicere, de restititæ odiorum incendiis, de ære alieno restituto, de reiectis pellicibus, aliisque rebus generis eiusdem: quæ sunt in huiusmodi expeditionibus vsitata. Et quanquam alij quoque Episcopi nostros ad huiusmodi munera expetuerunt; iis tamen vt maximè vellemus mos geri non potuit: ne templum nostrum necessariis operis destitueretur. Ad mortem cum spe sempiternæ vitæ obeundam, tum capite damnati, tum per Urbem ægrotantes diligenter instructi. Ex his quemdam lethali morbo laborantem ad purgandam sacra confessione conscientiam quum essent optimi quique Sacerdotes ac religiosi viri adducere frustra conati, vnus è nostris tandem ita permouit; vt magno animi sensu eidem delicta ritè confessus, post horæ quadrantem ad vitâ (vt speratur) mortis expertem emigrarit: viginti aureorum millibus ciuitatis Valetudinario legatis.

tis. Mirificè alius extra Urbem ex morbo decedens ope nostri Sacerdotis, adiutus: de quo etiam iam vita functo idem Sacerdos quòd vir ille claro in primis genere ortus effret, concionem funebrem habuit: id quod ita eius oppidi ciuibus gratum accidit, vt ad studium sint audiendi aliquem diutius ex nostris concionatoribus concitati. Nobilium virorum Sodalitas & numero & pietate amplificata, id quod etiam iure potest de discipulorum Sodalitio confirmari.

I N Gymnasium quoque tertia iam hoc anno Grammaticæ, eadèmq; infima Schola quasi postliminio rediit: quare Scholis aliis duabus hoc adminiculo fultis licebit altius euolare: & iam nunc discipulorum certè numerus creuit, magna ex parte nobilium Schola de officiorum seu conscientia quæstionibus, ob superioris Archiepiscopi obitum intermissa, ad noui aduentum est, & quidem frequentibus auditoribus, restituta: quam ferè semper idem nouus Archiepiscopus Tarugius, idèmq; Cardinalis amplissimus sua præsentia cohonestat. In templo nostro aræ maximæ renouatus ornatus, & præclara candelabra inaurata duo cereis sustinendis ad eandem aram, hinc atque hinc in brachiorum speciem, collocata. Idem templum argenteo calice perpulchro quadraginta æstimatum aureis, aliquot præterea sacerdotalibus indumentis, lineaque veste donatum. Nobili nata genere matrona, quæ dum adhuc viueret, optimè erat de Senensi Collegio merita, hoc anno mortua, quum propinquis careret, Collegio facultates testamento reliquit. Atque exploratæ quidem duobus aureorum nummorum millibus fermè censentur. Alij tamen præterea sperantur ex iisdem facultatibus conficiendi sexcenti. Atque hæc de Romana Prouincia scribenda visa sunt.